

Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 31.05.1996, sp. zn. 1 To 65/96, ECLI:CZ:VSOL:1996:1.TO.65.1996.1

Číslo: 6/1997

Právní věta: Obviněnému má být doručen do vlastních rukou opis trestního příkazu. Protože faxová kopie nemá takový charakter, nenastávají jejím doručením účinky spojené s vyhlášením odsuzujícího rozsudku, a to ani v případě, že je obviněnému předána dožadáným soudem a obviněný její přijetí svým podpisem potvrdí.

Soud: Vrchní soud v Olomouci

Datum rozhodnutí: 31.05.1996

Spisová značka: 1 To 65/96

Číslo rozhodnutí: 6

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Doručování

Předpisy: 141/1961 Sb. § 63 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

K odvolání obžalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě, pobočky Olomouc, ze dne 21. 3. 1996 sp. zn. 28 T 13/95 rozhodl Vrchní soud v Olomouci tak, že napadený rozsudek částečně zrušil ve výroku o trestu a znovu rozhodl tak, že obviněnému uložil nový trest.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě, pobočka Olomouc, ze dne 21. 3. 1996 sp. zn. 28 T 13/95 byl obžalovaný J. S. uznán vinným trestnými činy porušování domovní svobody podle § 238 odst. 1, 2 tr. zák. a loupeže podle § 234 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák., kterých se měl podle skutkových zjištění nalézacího soudu dopustit tím, že dne 9. 11. 1994 kolem 8.00 hod v obci Milotice, okr. Přerov, přeledením oplocení neoprávněně vnikl na dvůr domu majitele V. P. a potom do bytu M. P., kterou v úmyslu zmocnit se jejích věcí fyzicky napadl tak, že ji srazil k zemi, kde jí kopáním do hlavy, hrudníku a končetin způsobil zlomeniny pravé očníce, nosních kůstek, levé spánkové kosti a další četná zranění s dobou léčení nejméně do 23. 112. 1994. Potom prohlédl byt a odcizil nejméně 400 Kč, dámské hodinky, pánské boty a opasek. Za tyto trestné činy mu byl podle § 234 odst. 2 tr. zák., za použití § 35 odst. 1 tr. zák., uložen úhrnný trest odnětí svobody v trvání osmi a půl roku, přičemž podle § 39a odst. 2 písm. d) tr. zák. byl pro výkon tohoto trestu zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou.

Obviněný J. S. napadl rozsudek soudu prvního stupně odvoláním ihned po vyhlášení rozsudku. Z písemného zdůvodnění zpracovaného obhájcem obviněného soud zjistil, že obviněný napadá závěr soudu prvního stupně o jeho pachatelství na činu a domáhá se zproštění obžaloby z důvodu § 226 písm. c) tr. ř. Krajskému soudu vytýká nesprávná skutková zjištění, která jsou podle odvolatele založena na nesprávném vyhodnocení provedených důkazů, zejména na nekritickém převzetí údajů obsažených ve výpovědi spoluobžalovaného R. T., které však odporují důkazům dalším. Pokud by soud prvního stupně postupoval v souladu se zásadou vyjádřenou v ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř., musel by pochybnosti, které se při zjišťování skutkového stavu nepodařilo odstranit, vyhodnotit ve prospěch obžalovaného a nemohl by dojít k závěru o jeho vině. Z uvedených důvodů odvolatel navrhl, aby Vrchní soud v Olomouci napadený rozsudek zrušil ve výroku o vině i trestu a znovu rozhodl ve smyslu ustanovení § 226 písm. c) tr. ř.

Z podnětu podaného opravného prostředku přezkoumal odvolací soud podle § 254 odst. 1 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost všech výroků rozsudku, proti nimž může odvolatel podat odvolání, i správnost postupu řízení, které předcházelo rozsudku, přihlížeje přitom i k vadám, které nebyly odvoláním vytýkány, a dospěl k následujícím zjištěním:

Řízení, které předcházelo rozsudku, není zatíženo procesními vadami, které by měly vliv na správnost skutkových zjištění soudu prvního stupně. Již ve stadiu přípravného řízení byla orgány činnými v trestním řízení důsledně respektována ta ustanovení trestního řádu, která mají zabezpečit řádné objasnění věci. Důsledně byla respektována zejména práva obviněného na obhajobu, což se projevilo i v tom, že obhájkyň obviněného ustanovená soudem poté, co obviněný o ustanovení obhájce při sdělení obvinění požádal, se účastnila všech procesních úkonů od počátku trestního stíhání obviněného. Když v důsledku objektivní skutečnosti (úmrtí JUDr. A. D.) bylo znemožněno, aby soudem ustanovená obhájkyň nadále vykonávala obhajobu obviněného, bylo orgány činnými v trestním řízení přistoupeno k dalšímu ustanovení obhájce, který vykonával funkce obhajoby v dalších stádiích trestního stíhání obviněného. Po přezkoumání spisu je odvolací soud nucen konstatovat, že v doposud provedeném řízení byla respektována i ta ustanovení trestního řádu, která mají zabezpečit náležité uplatnění obhajoby. Dodržena byla ustanovení o sdělení obvinění, obžaloba byla podána pro skutek, který byl vymezen ve sdělení obvinění. Procesní úkony s výjimkou úkonů neodkladných byly prováděny až po sdělení obvinění. Pokud tomu tak nebylo (výpověď svědka V. P. ze dne 11. 11. 1994), nepřihlédl soud prvního stupně k obsahu takového důkazu ve svých skutkových zjištěních. Nalézací soud plně respektoval zásadu bezprostřednosti při provádění důkazů.

Co se týká otázky hodnocení provedených důkazů, odvolací soud zdůrazňuje, že právo hodnotit důkazy je výhradním právem soudu prvního stupně. Pokud tento soud při hodnocení důkazů postupuje v souladu s ustanovením § 2 odst. 6 tr. ř. a důkazy hodnotí podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu, potom, neshledá-li odvolací soud, že se soud prvního stupně nevypořádal se všemi okolnostmi významnými pro rozhodnutí, nemůže jeho skutková zjištění vyplývající z takto provedeného hodnocení měnit. V posuzovaném případě soud prvního stupně důsledně postupoval podle ustanovení § 2 odst. 6 tr. ř. V odůvodnění napadeného rozhodnutí nalézací soud nejprve konstatuje důkazy, z nichž při hodnocení skutkového stavu věci, který je předmětem přezkoumávání odvolacího soudu, vycházel, a potom dále objasňuje, jak ten který důkaz v rámci jednotlivosti i komplexnosti hodnotil. S uvedeným hodnocením důkazů se odvolací soud ztotožňuje a v zásadě nemá, čím by je doplnil. Obhajoba obžalovaného J. S. byla v dostatečném rozsahu ověřována provedením příslušných důkazů a správně soud prvního stupně dovozuje, že byla vyvrácena.

Výrok o vině vyslovený napadeným rozsudkem byl proto odvolacím soudem shledán správným, když, co se týká právní kvalifikace skutku, lze plně odkázat na výstižné zdůvodnění v napadeném rozsudku obsažené.

Pochybení neshledal odvolací soud (s výhradou níže uvedenou) ani ve výroku o druhu a výměře trestu. Trest uložený obžalovanému odpovídá jak kritériím soudní individualizace trestu (§ 31 odst. 1 tr. ř.), tak účelu trestu (§ 23 odst. 1 tr. zák.). Úvahy soudu prvního stupně týkající se hodnocení konkrétního stupně společenské nebezpečnosti, který podmiňuje uložení adekvátního trestu, odpovídají skutkovým zjištěním, která mají oporu v důkazní situaci. Odvolací soud na ně proto odkazuje a dodává, že správnosti druhu a výměry uloženého trestu přisvědčují i zjištění učiněná odvolacím soudem v rámci doplněného dokazování při veřejném zasedání o odvolání. Z obsahu připojených spisů vyplynulo, že obžalovaný se trestné činnosti, byť méně závažnějšího charakteru, dopouští opakovaně, bez ohledu na probíhající trestní stíhání či výkon trestů za předchozí trestné činy uložených.

Dílčí pochybení nalézacího soudu však bylo po přezkoumání věci odvolacím soudem shledáno ve výroku o uložení úhrnného trestu. Svůj původ má citované pochybení v tom, že se okresní soud spokojil s vyjádřením obžalovaného o tom, že nebyl v mezidobí odsouzen, aniž by tato skutečnost byla soudem prvního stupně ověřována vyžádáním opisu rejstříku trestů. Při takovém postupu by soud prvního stupně zjistil, že mimo odsouzení, která vykazuje opis rejstříku trestů, jímž důkaz provedl, je obžalovanému J. S. vykazováno další odsouzení Okresním soudem v Prachaticích pod sp. zn. 1 T 75/94. Za účelem objasnění vztahů souběžnosti či recidivy vyžádal odvolací soud pro účely svého rozhodování o podaném opravném prostředku spisy o předchozím odsouzení obžalovaného z posledního období, aby jimi provedl důkaz u veřejného zasedání. Protože spis Okresního soudu ve Zlíně sp. zn. 4 T 92/94 nebyl odvolacímu soudu zaslán, provedl v rámci odvolacího řízení vrchní soud důkaz i výslechem svědkyně JUDr. O. V. se zaměřením na objasnění skutečností obsažených v protokole o výslechu obžalovaného J. S., který je obsažen ve spisu Okresního soudu v Prachaticích sp. zn. 1 T 75/94. Z obsahu připojených spisů, zasláných faxových zpráv a výslechu JUDr. O. V. pak odvolací soud zjistil následující stav:

Po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku, který byl J. S. uložen pod sp. zn. 5 T 71/90 Okresním soudem v Chebu za trestný čin krádeže podle § 247 odst. 2 tr. zák., tj. po datu 1. 8. 1991, se obžalovaný dopustil jednání, která mají charakter trestných činů, v měsíci únoru 1994 (spis Okresního soudu Prachatice), březnu 1994 (spis Okresního soudu Zlín), říjnu 1994 (spis Okresního soudu Brno-venkov) a listopadu 1994 (v odvolacím řízení posuzované jednání). Ve vztahu k těmto jednáním bylo z hlediska procesního postupováno jednotlivými soudy odlišně, neboť ve dvou případech bylo přistoupeno k vydání trestního příkazu (Okresní soud Prachatice a Okresní soud Zlín), v jednom případě byla věc po předchozím vydání trestního příkazu řešena i formou rozhodování v hlavním líčení a potom i dalším rozhodnutím (Okresní soud Brno-venkov). Pro otázku, zda odvolacím soudem posuzované jednání je k dalším dříve spáchaným jednáním ve vztahu souběhu či recidivy, je podstatné zjištění, zda nastaly účinky předvídané v ustanovení § 314e odst. 5 věta druhá tr. ř. V tomto směru bylo možno vyloučit (z hlediska úvah o recidivě jednání) jak účinky trestního příkazu Okresního soudu Brno-venkov (vydán až dne 6. 2. 1995), tak i účinky trestního příkazu Okresního soudu v Prachaticích, který byl sice vydán dne 8. 6. 1994 (tj. v době posuzovanému činu předcházející), avšak doručen obžalovanému až dne 4. 7. 1995. Zdánlivě jinak by vyznívala situace v případě trestního příkazu Okresního soudu ve Zlíně vydaného dne 18. 5. 1994, který byl tímto soudem ke dni 18. 10. 1994 označen doložkou právní mocí. Výslechem JUDr. O. V., soudkyně Okresního soudu v Olomouci, bylo zjištěno, že obžalovanému J. S. byla dne 9. 10. 1994 doručena faxová kopie uvedeného trestního příkazu, přičemž se obžalovaný potom vyjádřil tak, že podává odpor. Shodně vyznívá protokol ze dne 9. 10. 1994, který svědkyni byl předložen k nahlédnutí. Z vyjádření obžalovaného J. S. u veřejného zasedání o odvolání vyplynulo (a žádná zjištění nesvědčí o opaku), že vyjma tohoto materiálu již žádné jiné vyhotovení trestního příkazu od Okresního soudu ve Zlíně neobdržel. Přes shora uváděné skutečnosti je nepochybnou skutečností, že obžalovaný J. S. trest v trvání 6 měsíců (jehož výměra je v jím napadeném trestním příkaze uvedena) vykonal.

K právní relevanci úkonu shora popsaného zaujal odvolací soud (v souvislosti s rozhodováním otázek souběžnosti trestné činnosti) následující stanovisko:

Z ustanovení § 314e odst. 1 tr. ř. vyplývá oprávnění samosoudce vydat bez projednání věci v hlavním líčení trestní příkaz, jestliže skutkový stav je spolehlivě prokázán opatřenými důkazy. S ohledem na vymezení skutku, a to zadržení obžalovaného J. S. na místě činu policejní hlídkou, patrně nejsou dány zákonné překážky postupu podle citovaného ustanovení, zejména nejsou-li zjišťovány okolnosti, které by bránily vydání trestního příkazu z důvodů uvedených v ustanovení § 314e odst. 4 tr. ř. Náležitosti trestního příkazu vymezuje ustanovení § 314f odst. 1 tr. ř., přičemž ze znění druhého odstavce vyplývá, že se trestní příkaz obviněnému doručuje do vlastních rukou (§ 63 odst. 1, 2 tr. ř.). Způsob doručování zásilky v citovaných ustanoveních upravený je v případě trestního příkazu limitován vyloučením institutu uložení doručované zásilky (§ 63 odst. 3 tr. ř.). Ve spojení s citovanými ustanoveními je proto třeba řešit otázku, zda prostřednictvím faxu je možno splnit požadavky kladené na doručení trestního příkazu. Senát vrchního soudu v této souvislosti zaujal stanovisko, že písemné vyhotovení trestního příkazu činí listinu způsobilou k přivození následků uvedených v ustanovení § 314e odst. 5 tr. ř. (povaha odsuzujícího rozsudku, účinky spojené s vyhlášením rozsudku), neboť je v souladu se zněním § 22 vyhl. č. 37/1992 Sb. opatřeno otiskem kulatého razítka. Podle citovaného ustanovení otiskem kulatého úředního razítka opatřuje soud zejména opisy (stejnopisy) vyhotovení soudních rozhodnutí atd.. Z uvedeného plyne, že bez rozdílu ve způsobu vyhotovení opisů (stejnopisů) soudních rozhodnutí musí být tyto písemnosti opatřeny otiskem kulatého úředního razítka, jinak řečeno, otisk razítka nemůže být na opise (stejnopise) obsažen jen ve formě fotokopie razítka obsaženého na jednom vyhotovení (např. originále). K náležitostem opisu rozhodnutí patří také vlastnoruční čitelný podpis osoby ručící za úplnou shodnost opisu s originálem (§ 17 Vnitřního a kancelářského řádu pro okresní a krajské soudy).

Bez významu není ani skutečnost, že opis rozhodnutí se musí svou formou i obsahem úplně shodovat s originálem. Při faxovém přenosu však může dojít a nezřídka i dochází v důsledku technických potíží ke zkreslení obsahu faxovaného dokumentu, např. znečitelnění části textu. Dalším důležitým momentem je, že faxová kopie má omezenou životnost a po uplynutí určité doby se stává nečitelnou. Trestní příkaz, ale i jiná soudní rozhodnutí, jsou významnými veřejnými listinami. Nezřídka je nutné, aby jejich opisy měly strany dlouhodobě k dispozici. Tedy i z tohoto technického důvodu je nezbytné, aby jim byl doručován opis rozhodnutí.

Dokazováním zaměřeným na formu rozhodnutí doručeno J. S. dne 9. 10. 1994 bylo prokázáno, že obžalovaný obdržel jen faxovou kopii trestního příkazu, která výše citované požadavky nesplňuje. Protože trestní řád nestanoví, že by účinek spojený s vyhlášením odsuzujícího rozsudku mohl v případě trestního příkazu nastat i jinak než jeho doručením do vlastních rukou (např. jeho vyhlášením - v daném případě soudkyní provádějící procesní úkon na soudě dožádaném /ze na rozdíl např. od možnosti publikovat rozhodnutí soudce dožadujícího soudu o vzetí obviněného do vazby /), dospěl odvolací soud k závěru, že doručení trestního příkazu do vlastních rukou podle ustanovení trestního řádu není možné realizovat v podobě doručení faxové kopie zaslané touto cestou na místo pobytu obviněného, kde je mu v této podobě oproti jeho podpisu předáno. Z uvedeného důvodu nepřiznal odvolací soud tomuto procesnímu úkonu (tj. doručení faxové kopie obžalovanému) účinek uvedený v ustanovení § 314e odst. 5 tr. ř., tj. účinek spojený s vyhlášením rozsudku, coby časového kritéria rozhodného pro odlišení souběhu od recidivy, resp. i od případu mnohosti „sui generis“.

Z výše uvedeného vyplynulo, že ohledně činů, kterých se obžalovaný J. S. dopustil v průběhu roku 1994, nastal uvedený účinek až dne 4. 7. 1995 (tj. v souvislosti s doručením trestního příkazu Okresního soudu Prachatice - v případě trestního příkazu Okresního soudu Brno-venkov, nelze doručení zjistit, odpor byl podán za obviněného obhájcem), a že tudíž veškerá jednání obžalovaným v uvedené době spáchaná jsou ve vztahu souběhu. Z uvedeného současně plyne i to, že s ohledem na právní moc trestního příkazu Okresního soudu v Prachaticích ze dne 8. 6. 1994 sp. zn. 1 T 75/94

(právní moc dne 13. 7. 1995) byly splněny podmínky pro ukládání trestu souhrnného. Jeho neuložení soudem prvního stupně zakládá porušení trestního zákona v ustanovení § 35 odst. 2 tr. zák. Z uvedeného důvodu podle § 258 odst. 1 písm. d) tr. ř. došlo ke zrušení napadeného rozsudku ve výroku o trestu, přičemž odvolací soud rozhodl postupem podle § 259 odst. 3 tr. ř. ve věci sám tak, že obžalovanému J. S. uložil za trestný čin loupeže podle § 234 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák., trestný čin porušování domovní svobody podle § 238 odst. 1, 2 tr. zák. a sbíhající se trestný čin padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 odst. 1 tr. zák. (jímž byl uznán vinen citovaným trestním příkazem) souhrnný trest ve stejné výměře, jak učinil soud prvního stupně. Z hlediska kritérií individualizace trestu odkazuje odvolací soud na výstižné zdůvodnění obsažené v napadeném rozsudku.

Protože ostatní výroky napadeného rozsudku byly shledány zákonnými, omezil odvolací soud své rozhodnutí jen na nápravu pochybení při ukládání trestu s tím, že zbývající výroky zůstaly nezměněny.